

Tehnički propis za asfaltne kolnike – iskustva primjene na gradilištima

Technical regulation for asphalt pavements – experiences from the construction sites

Luka Krnić

DOSADAŠNJA REGULATIVA...

PUT DO NOVOG TPAK-a

EU GRAĐEVINSKO TEHNIČKO ZAKONODAVSTVO

Cilj „Novog pristupa”

- ukidanje zapreka u trgovinskoj razmjeni
- građevni proizvodi - mogu se ugrađivati u bilo kojoj članici EU

Kako do cilja?

- definiranjem i ujednačavanjem temeljnih zahtjeva za građevinu
- postavljanjem zahtjeva uporabljivosti

Osnovni dokument

EU Uredba br. 305/2011

- propisuje temeljne zahtjeve za građevinu
- ocjenjivanje i provjeru stalnosti svojstava – OIPSS

PUT DO NOVOG TPAK-a

USKLAĐIVANJE RH TEHNIČKOG ZAKONODAVSTVA S EU

Zakonska osnova:

Zakon o gradnji – preuzeo osnovna načela Uredbe - temeljni zahtjevi za građevinu

Zakon o građevnim proizvodima – preuzeo OIPPS

Stručna osnova:

HZN preuzeo seriju EN 13108 u formi nacionalnih

- propisuju bitne značajke u vezi s temeljnim zahtjevima za građevinu
- sustave OIPSS (ZA dodatak)

HZN preuzeo seriju HRN EN 12697

- propisuju postupak ispitivanja svojstva proizvoda koje se odnosi na odgovarajuće bitne značajke

Potreba izrade nacionalnog dokumenta!

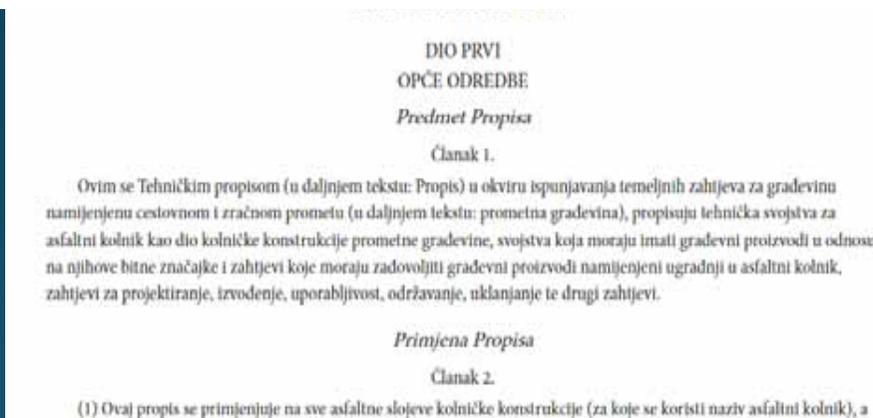
- odabir tehničkih svojstva i razreda

TEHNIČKI PROPIS ZA ASFALTNE KOLNIKE, NN 48/2021

1. glavni projekt koji je potvrđen do stupanja na snagu ovoga Propisa
2. glavni projekt izrađen za potrebe izdavanja građevinske dozvole ako je zahtjev za istu podnesen u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Propisa
3. građenje građevina i izvođenje radova koje je započeto prije stupanja na snagu ovoga Propisa.

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_05_48_977.html

Ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu i tehnička svojstva asfaltnog kolnika

Primjer – za asfaltbeton (AC) – empirijski pristup:

Temeljni zahtjevi za građevinu	Bitne značajke (u vezi s temeljnim zahtjevima)	Tehničko svojstvo (u odnosu na bitne značajke)	Vrijednost (za određenu namjenu) razred / razina
Zakon o gradnji	HRN EN 13108-1 (ZA dodatak)	HRN EN 12697-22	Tehnički propis za asfaltne kolnike
Mehanička otpornost i stabilnost	Otpornost na trajne deformacije	Kolotraženje	$WTS_{AIR\ 0,10}$ $PRD_{AIR\ 7,0}$

PRILOG A: BITUMENSKE MJEŠAVINE

AC	D	surf / bin / base	bitumen	Primjenska oznaka agregata	Primjenska oznaka tip mješavine	RAX	NT
----	---	-------------------	---------	----------------------------	---------------------------------	-----	----

AC 32 base 50/70 AG6 M2 RA20 NT

BBTM	D	razred	bitumen	Primjenska oznaka agregata	Primjenska oznaka tip mješavine	NT
------	---	--------	---------	----------------------------	---------------------------------	----

BBTM 11B 45/80-65 AG2 M2

SMA	D	bitumen	Primjenska oznaka agregata	Primjenska oznaka tip mješavine	NT
-----	---	---------	----------------------------	---------------------------------	----

SMA 11 45/80-65 AG1 M1

MA	D	bitumen	Primjenska oznaka agregata	Primjenska oznaka tip mješavine	RAX	NT
----	---	---------	----------------------------	---------------------------------	-----	----

MA 11 25/55-65 AG3 M1 NT

PA	D	bitumen	Primjenska oznaka agregata	Primjenska oznaka tip mješavine	NT
----	---	---------	----------------------------	---------------------------------	----

PA 11 45/80-55 AG1 M1

PRILOG A: BITUMENSKE MJEŠAVINE - AC

Asfaltbeton za habajuće slojeve	Tipovi asfaltbetona			
	M1	M2	M3	M4
HRN EN 13108-1 (empirijski pristup)	AC 11 surf	AC 8 surf AC 11 surf	AC 8 surf AC 11 surf	AC 4 surf, AC 8 surf AC 11 surf, AC 16 surf *
Primjenska oznaka smjese agregata	AG1	AG2	AG3 i AG4	AG4, AG9 ^(d)

(7) U projektu kolničke konstrukcije s asfaltnim kolnikom se mora osigurati održiva uporaba prirodnih izvora na način da minimalno 2 % svih građevnih proizvoda bude iz recikliranih odnosno ponovo uporabljivih izvora, a posebno se mora voditi računa o maksimalnoj upotrebi reciklažnog asfalta u proizvodnji građevnih proizvoda za asfaltni kolnik.

Točka 5.2.2 ^(a)	Udio šupljina, V % (V/V)	$V_{min3,5}$	$V_{min3,5}$	V_{min3}	$V_{min1,5}$
		V_{max6}	V_{max6}	$V_{max5,5}$	V_{max4}

(2) Slojevi asfaltnog kolnika izvode se ugradnjom vrućih ili niskotemperaturnih bitumenskih mješavina, izvedbom površinskih obrada ili ugradnjom tankoslojnih asfaltnih prevlaka hladnim postupkom.

Točka 5.2.4 ^(b)	čvrstoće, $ITSR$ (%)				
Točka 5.2.6 ^(c) Tablica 8	Najveća brzina deformacije, WTS_{AIR} , (mm/10 ³ ciklusa)	$WTS_{AIR, 0,07}$	$WTS_{AIR, 0,07}$	$WTS_{AIR, NR}$	
Točka 5.2.6 ^(c) Tablica 9	Najveća relativna dubina kolotraga, PRD_{AIR} (%)	$PRD_{AIR, 7,0}$	$PRD_{AIR, 7,0}$	$PRD_{AIR, NR}$	
Točka 5.3.4	Najmanji udio šupljina u agregatu, VMA_{min} , % (V/V)	VMA_{minNR}			

PRILOG D: AGREGAT

Tablica D1: Svojstva agregata za izvedbu habajućih slojeva

	HRN EN 13043			Primjenske kategorije smjese agregata				
	Točka norme	Svojstva	Ispitna metoda	AG 1	AG 2		AG 3	AG 4
					Bez miješanog agregata 0/4	S miješanim agregatom 0/4 ^(a)		
Krupni agregat 2/4, 4/8, 8/11, 8/16, 11/16	4.1.3	Granulometrijski sastav (nadzrnje i podzrnje)	HRN EN 933-1	G _{C90/15}				
	4.1.4	Najveći dopušteni razred udjela sitnih čestica	HRN EN 933-1	f ₁ ^(b)				
	4.1.7	Najmanji dopušteni razred udjela drobljenih zrna i udjela lomljene površine zrna	HRN EN 933-5	C _{100/0}			C _{90/1}	
	4.1.6	Najveći dopušteni razred indeksa plosnatosti ili Najveći dopušteni razred Indeksi oblika	HRN EN 933-3 HRN EN 933-4	F ₁₂₀ S ₁₂₀				
	4.2.2	Najveći dopušteni razred otpornost na predrobljavanje metodom «Los Angeles»	HRN EN 1097-2	LA ₂₀			LA ₃₀	
	4.2.4	Najveći dopušteni razred otpornosti agregata na površinsku abraziju	HRN EN 1097-8, Dodatak A	AAV ₁₅			AAV ₂₀ AAV _{NR} (e)	
	4.2.5	Najveći dopušteni razred otpornosti agregata na trošenje	HRN EN 1097-1	M _{DE} 20			M _{DE} 20 M _{DE} NR (e)	
Krupni agregat 2/4, 4/8, 8/11, 8/16, 11/16	4.2.3	Najmanji dopušteni razred otpornosti agregata na polirnost	HRN EN 1097-8	PSV ₅₀		PSV _{Dek} 30 PSV _{NR} (e)		
	4.2.9.1	Najveći dopušteni razred upijanja vode za ocjenu otpornosti na smrzavanje-odmrzavanje	HRN EN 1097-6	WA ₂₄₂				
	4.2.9.2	Najveći dopušteni razred otpornosti na smrzavanje-odmrzavanje ili magnezijev sulfat	HRN EN 1367-1 ili HRN EN 1367-2	F ₁ ili MS ₁₈				
	4.2.11	Prionjivost bitumenskog veziva	HRN EN 12697-11, Metoda A	≥ 80 % (6h) ^(d)				
	4.1.3	Granulometrijski sastav	HRN EN 933-1	G ₈₅ , G ₁₀				

PRILOG A: BITUMENSKE MJEŠAVINE – AC – OPERATIVNE POVRŠINE ZRAČNIH LUKA

Asfaltbeton za habajuće slojeve HRN EN 13108-1 (empirijski pristup)		Tipovi asfaltbetona	
		M5	M6
		AC 11 surf; AC 16 surf	AC 11 surf; AC 16 surf
Sastavni materijali	Primjenska oznaka smjese agregata	AG2 i AG3	
	Polimerom modificirani bitumen	45/80-65	
	Reciklažni asfalt	nije dopušten	dopušten
Fizikalno-mehanička svojstva bitumenske mješavine			
Točka 5.2.2 (a)	Udio šupljina, V % (V/V)	V_{min3}	
		V_{max5}	
Točka 5.3.3 (a)	Ispuna šupljina bitumenom, VFB (%)	VFB_{min70}	
		VFB_{max83}	
Točka 5.2.2 (b)	Udio šupljina, V % (V/V)	V_{min3}	
		V_{max5}	
Točka 5.3.3 (b)	Ispuna šupljina bitumenom, VFB (%)	VFB_{min70}	
		VFB_{max83}	
Točka 5.2.4	Najmanji omjer indirektna vlačna čvrstoće, ITSR (%)	ITSR ₉₀ (c)	ITSR ₉₀ (d)
Točka 5.3.2 Tablica 14	Najmanji stabilitet po Marshallu na 60 °C, S_{min} (kN)	$S_{min12,5}$ (e)	S_{min10} (f)
Točka 5.3.2 Tablica 16	Najveće tečenje po Marshallu na 60 °C, F (mm)	F_4 (e)	F_4 (f)
Točka 5.3.2 Tablica 17	Najmanji kvocijent po Marshallu na 60 °C, Q (kN/mm)	Q_{min3} (e)	$Q_{min2,5}$ (f)
Točka 5.2.8	Otpornost na gorivo	$C \leq 8$	
Točka 5.2.9	Najmanja preostala čvrstoća, β	β_{85}	
Točka 5.3.4	Najmanji udio šupljina u agregatu, VMA_{min} , % (V/V)	VMA_{minNR}	

PRILOG A: BITUMENSKE MJEŠAVINE - AC

Točka norme HRN EN 13108-1 (empirijski pristup)	Otvori sita, mm	Asfaltbeton za vezne slojeve		
		AC 11 bin ^(a)	AC 16 bin	AC 22 bin
Granulometrijski sastav, točka 5.3.1.2 ^(a)	31,5			100
	22,4		100	90 do 100
	16	100	90 do 100	58 do 82
	11,2	90 do 100	-	-
	8	70 do 92	48 do 68	36 do 57
	4	42 do 72	34 do 50	-
	2	25 do 50	22 do 40	19 do 35
	1	16 do 41	13 do 32	12 do 30
	0,25	6 do 27	5 do 22	6 do 20
	0,063	3,0 do 10,0	2,0 do 10,0	2,0 do 10,0

^(a) ispituje se prema normi HRN EN 12697-2 ^(b) koristi se samo za zaštitne slojeve hidroizolacija

<u>Asfaltbeton za zaštitni sloj hidroizolacije</u> HRN EN 13108-1 (empirijski pristup)		Tip asfaltbetona
		M2
		AC 11 bin; AC 16 bin; AC 22 bin
Sastavni materijali	Primjenska oznaka smjese agregata	AG4 ^(a) · AG6 ^(a)
	Cestogradevni bitumen	35/50
	Polimerom modificirani bitumen	25/55-55; 25/55-65; 10/40-65; 45/80-65; 45/80-55
	Reciklažni asfalt	dopušten

Svojstvo	Norma	Habajući sloj						Vezni sloj	Nosivi sloj	
		AC	SMA		BBTM		PA		AC	AC
		M1, F1	M1		M1, M2		M1		M1, F1, M2 ^(d) , F2 ^(d)	M1, F1
		AC 11 surf	SMA 8	SMA 16 SMA 11	BBTM 8A BBTM 8B	BBTM 11A BBTM 11B	PA 8	PA 11	AC 11 bin ^(d) AC 16 bin AC 22 bin	AC 16 base AC 22 base AC 32 base
Udio šupljina, (vol%)	HRN EN 12697-8	3 - 8	2,5 - 8		6,5-12 ^(e) 10-17 ^(f)		>18		3,5 - 9	4 - 10
Stupanj zbijenosti, (%)	-	≥ 98			≥ 97			≥ 98	≥ 98	
Povezanost slojeva (N/mm ²)	nHRN EN 12697-48	≥ 1,0						≥ 0,8	ne ispituje se	
Uzdužna ravnost IRI ₁₀₀ (m/km)	HRN EN 13036-6	novogradnja: ≤1,0/1,5 ^(a)						≤ 2,0 ^(b)	≤ 2,5 ^(b)	
	HRN EN 13036-5	rekonstrukcija i zamjena asfaltnih slojeva: ≤ 1,2/1,7 ^(a)								
		zamjena završnog sloja: ≤ 1,7/2,2 ^(a)								
Hvatljivost, (SRT)	HRN EN 13036-4	≥ 58						ne ispituje se		
Tekstura, (mm)	HRN EN 13036-1	≥ 0,35	≥ 0,5	≥ 0,6	≥ 0,6	≥ 0,8	≥ 0,7	≥ 0,9	ne ispituje se	
Otpornost na pojavu kolotruga	WTS _{AIR} mm/10 ³	HRN EN 12697-22	≤ 0,07		≤ 0,05		-		≤ 0,05	≤ 0,10
			PRD _{AIR} , (%)		≤ 7,0		≤ 5,0		-	
Visina sloja: dopušteno odstupanje najviše %		5						10		
Poprečni pad sloja: dopušteno odstupanje (svaki profil) najviše % (aps)		0,4								
Položaj sloja: dopušteno odstupanje najviše		25 mm								
Debljina sloja: dopušteno odstupanje		-15% pojedinačne vrijednosti; -5% srednja vrijednost								

^(a) gornja granična vrijednost indeksa ravnost IRI₁₀₀ ako se radi o otežavajućim utjecajima vertikalnih i horizontalnih elementima nivelete (usponi iznad 3%, radijus horizontalne krivine manji od 850 m), te prekidima u voznoj površini (dilatacijske naprave, slivnici, okna)

^(b) očekivane ali ne i sankcionirane vrijednosti indeksa ravnost IRI₁₀₀

^(c) vrijedi kod fundamentalnog pristupa za AC, a ne ispituje se kod SMA, BBTM, MA i PA

^(d) koristi se samo za zaštitne slojeve hidroizolacija

^(e) odnosi se na mješavine s udjelom šupljina od 7 do 10 %(v/v)

^(f) odnosi se na mješavine s udjelom šupljina od 11 do 15 %(v/v)

Svojstvo	Norma	Habajući sloj						Nosivi sloj	
		AC	SMA		BBTM		PA	AC	
		M3, F3	M1, M2		M1, M2, M3		M1, M2 ^(d)	M2, F2	
		AC 8 surf AC 11 surf	SMA 8	SMA 16 SMA 11	BBTM 8A BBTM 8B	BBTM 11A BBTM 11B	PA 8 PA11 PA16	AC 16 base AC 22 base AC 32 base	
Udio šupljina, (vol%)	HRN EN 12697-8	3 - 7	2,5 - 8		6,5-12 ^(e) 10-17 ^(f)		>18	4 - 10	
Stupanj zbijenosti, (%)	-	≥ 98	≥ 98		≥ 97			≥ 98	
Povezanost slojeva (N/mm ²)	nHRN EN 12697-48	≥ 1,0						ne ispituje se	
Uzdužna ravnost, IRI ₁₀₀ , (m/km)	HRN EN 13036-5 HRN EN 13036-6	novogradnja: ≤ 1,5/2,0 ^(a) zamjena asfaltnih slojeva: ≤ 1,7/2,2 ^(a) zamjena završnog sloja: ≤ 2,2/2,7 ^(a)						≤ 2,5 ^(b)	
Hvatljivost, (SRT)	HRN EN 13036-4	≥ 55						ne ispituje se	
Tekstura, (mm)	HRN EN 13036-1	≥ 0,35	≥ 0,5	≥ 0,6	≥ 0,6	≥ 0,8	≥ 0,7	≥ 0,9	ne ispituje se
Visina sloja: dopušteno odstupanje najviše %		10						20	
Poprečni pad sloja: dopušteno odstupanje (svaki profil) najviše % (aps)		0,4							
Položaj sloja: dopušteno odstupanje najviše mm		50						50	
Debljina sloja: dopušteno odstupanje od projektirane debljine, najviše		- 15 % (pojedinačna vrijednost) - 5 % (srednja vrijednost)							

(a) gornja granična vrijednost indeksa ravnost IRI₁₀₀ ako se radi o otežavajućim utjecajima vertikalnih i horizontalnih elementima nivelete (usponi iznad 4%, radijus horizontalne krivine manji od 450 m), te prekidima u voznoj površini (dilatacijske naprave, slivnici, okna)

(b) očekivane ali ne i sankcionirane vrijednosti indeksa ravnost IRI₁₀₀

(c) vrijedi kod fundamentalnog pristupa

(d) upotreba agregata AG4 dopuštena je samo za PGDP<3000

(e) odnosi se na mješavine s udjelom šupljina od 7 do 10 %(v/v)

(f) odnosi se na mješavine s udjelom šupljina od 11 do 15 %(v/v)

Svojstvo	Norma	Habajući sloj			Nosivi sloj	Nosivo-završni sloj
		AC	BBTM	PA	AC	AC
		M4	M4	M2	M2	M4
		AC 4 surf, AC 8 surf AC 11 surf	BBTM 8A, BBTM 8B BBTM 11A, BBTM 11B BBTM 11C	PA 8 PA11	AC 16 base AC 22 base AC 32 base	AC 16 surf
Udio šupljina ^(a) , (vol%)	HRN EN 12697-8	1,5-6,0	2,5-9	>18	5-10	1,5 - 5,5
Stupanj zbijenosti ^(b) , (%)	-	≥ 97	≥ 96	≥97	≥ 97	≥ 97
Visina sloja: dopušteno odstupanje najviše %		10			20	15
Poprečni pad sloja: dopušteno odstupanje (svaki profil), najviše % (aps)		0,4				0,4
Položaj sloja: dopušteno odstupanje, mm		50		50	50	
Debljina sloja: dopušteno odstupanje		- 15 % (pojedinačna vrijednost), - 5 % (srednja vrijednost)				
^(a) za pješačke i biciklističke staze ≤ 9 vol.% ^(b) za pješačke i biciklističke staze ≥ 95 %						

Svojstva izvedenog asfaltnog sloja na isteku jamstvenog roka

- Investitorska kontrola kvalitete na isteku jamstvenog roka mora provesti ispitivanja svojstava površine ugrađenog asfaltnog sloja (hvatljivost u zavisnosti primjenske kategorije agregata, poprečnu ravnost, uzdužnu ravnost i pukotine u zavisnosti od upotrijebljenog bitumena)
- Ispitivanja se moraju provesti 2 mjeseca prije isteka jamstvenog roka
- Dozvoljene veličine i obim registriranih nedostataka na kraju jamstvenog roka od 2 godine navedeni su u tablicama J17 i J18
- Dozvoljene veličine i obim registriranih nedostataka na kraju jamstvenog roka od 5 godina navedeni su u tablicama J19 i J20.

Svojstva izvedenog asfaltnog sloja na isteku jamstvenog roka – 2 godine

Svojstvo izvedenog sloja		Ispitna norma	Vrsta i tip bitumena			
			160/220	50/70 70/100	35/50	25/55-55; 25/55-65 45/80-65; 45/80-55
Poprečna ravnost ^(b) , (mm)		HRN EN 13036-7 i HRN EN 13036-8	-	≤ 6 (prosječno) ≤ 8 (pojedinačno)		
Uzdužna ravnost, IRI _{100f} (m/km)		HRN EN 13036-5 HRN EN 13036-6	-	IRI ₁₀₀ ^(c,d) + ≤ 0,15		
Pukotine	m'/1000 m ²	-	-	≤ 2		
<p>(a) učestalost ispitivanja prema tablicama J3, J5, J7 i J10</p> <p>(b) mjeri se na svakih 50 m² ili kontinuirano</p> <p>(c) izmjerena srednja vrijednost IRI₁₀₀</p> <p>(d) ne mjeri se nakon radova održavanje (zamjena završnog sloja)</p>						

Svojstvo izvedenog sloja	Ispitna norma	Primjenske kategorije smjese agregata			
		AG4	AG3	AG2	AG1
Hvatljivost, SRT	HRN EN 13036-4	≥ 45 (AC)	≥ 55 (AC)	≥ 55 (AC)	≥ 58 (AC, BBTM, SMA, PA)
(a) učestalost ispitivanja prema tablicama J3, J5, J7 i J10					

Svojstva izvedenog asfaltnog sloja na isteku jamstvenog roka – 5 godina

Svojstvo izvedenog sloja		Ispitna norma	Vrsta i tip bitumena			
			160/220	50/70 70/100	35/50	25/55-55; 25/55-65 45/80-65; 45/80-55
Poprečna ravnost ^(b) , (mm)		HRN EN 13036-7 i HRN EN 13036-8	-	≤ 8 (prosječno) ≤ 10 (pojedinačno)	≤ 6 (prosječno) ≤ 8 (pojedinačno)	
Uzdužna ravnost, IRI ₁₀₀ , (m/km)		HRN EN 13036-5 HRN EN 13036-6	-	IRI ₁₀₀ ^(c,d) + ≤ 0,3		
Pukotine	m'/1000 m ²	-	-	≤ 5		

(a) učestalost ispitivanja prema tablicama J3, J5, J7 i J10

(b) mjeri se na svakih 50 m¹ ili kontinuirano

(c) izmjerena srednja vrijednost IRI₁₀₀

(d) ne mjeri se nakon radova održavanje (zamjena završnog sloja)

Svojstvo izvedenog sloja	Ispitna norma	Primjenske kategorije smjese agregata			
		AG4	AG3	AG2	AG1
Hvatljivost, SRT	HRN EN 13036-4	≥ 40 (AC)	≥ 50 (AC)	≥ 50 (AC)	≥ 53 (AC, BBTM, SMA, PA)

(a) učestalost ispitivanja prema tablicama J3, J3, J7 i J10

- Da li je projektna dokumentacija (Projekt kolničke konstrukcije, Plan kontrole i osiguranja kvalitete) koja je izrađena nakon stupanja na snagu Tehničkog propisa (05/2021) usklađena sa odredbama Tehničkog propisa (označavanje, uvjeti kvalitete, dinamika provedbe osiguranja kvalitete...)
- Da li su Investitori (posebice državni i lokalni koncesionari) upoznati sa odredbama Tehničkog propisa odnosno njegove obavezne primjene u sklopu provedbe njihovih projekata
- Da li su i do koje razine Nadzorni inženjeri upoznati sa odredbama Tehničkog propisa odnosno njegove obavezne primjene u sklopu provedbe njihovih projekata
- Da li su, prema Vašim saznanjima, i do koje razine drugi Izvođači radova (uključujući njihove laboratorije) upoznati sa odredbama Tehničkog propisa odnosno njegove obavezne primjene u sklopu provedbe njihovih projekata
- Da li je od tebe, iz bilo koje uloge, traženo stručno tumačenje Tehničkog propisa (u vidu pojašnjenja sadržaja Tehničkog propisa, traženja usklade postojeće Projektne dokumentacije sa novim Tehničkim propisom (novelacija) itd.)

• HVALA NA PAŽNJI!